

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. IV. De Iudicis residentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

Magistratus in leges, & quod iustius & æquius videbitur, se facturos. *Auth. hodie. C. de Iud.*

4. *Ex formula Iustini.* Iurisiurandi exinde formulam sancit Iustin. *in Auth. ut Iudices sine quoquo suffragio. §. sic igitur. & pleniùs in Auth. iusur. quod præstat de his, &c. & in Auth. de mandat. Princip. §. oportet.*

Quò & pertinet toto Iudicij tempore seruatas sacros. literas in loco Iudicij ante sedem Iudicialem, sic, inquit Iust. *d. l. rem attendentes ad sacros. scripturas, & Dei præsentia consecrati ex maiore præsidio lites diriment: scituri quòd non magis alios iudicant quàm ipsi iudicantur, & etiam ipsi magis quàm partibus terribile iudicium est.*

CAPVT IV.

De Iudicis residentia.

1. *Cogitur intra fines suos reside- re Iudex.* **T**Empus postulat vt Iudex desideratis iam qualitatibus affectus, potestate honoreque donatus, atque iuratus, ad actionem se accingat. in qua primum in partitione operis locum tribuimus iurisdictioni, & litium disceptationi. Itaque cum extra territorium ius dicenti impunè non pareatur, necessarium est, vt designati Iudices quam primum in prouinciam proficisci debeant. Sic & electi Episcopi nisi intra breuia spacia vt confirmentur, & consecrentur satigerint, iure suo excidunt. *Trid. s. 7. c. 9. s. 23. c. 2.* atque inde Iudices residere intra prouinciam, territorium, urbem sibi creditam, quam primum debent. adeo vt nullus prouinciæ moderator vel Romam sine iussione Imperatoria adire possit *l. 9. de off. rectoris prouin. nec fines prouinciæ excedere, nisi voti soluendi causâ. dum tamen abnotare ei non liceat. l. 15. de off. Præsidis. vt de clericis c. 7. de cler. non resid.* Conc. Lateran. decreuit, Ecclesiam committi debere tali personæ, quæ residere in loco, & curam eius per se ipsum valeat exercere. quod idem est decretum in ordinationibus regni Gallix anno 1560. vt & Iudices residerent inta districtum, & per se officium exercerent. eodemque modo vetitum est, *Ne clerici vel prælati vices suas vel Ecclesias sub annuo censu concedant. & antiquis Canon. Præcipimus, ne conductitiis præbyteris Ecclesia committatur, sed vnaqueque Ecclesia cui facultas suppetit, propriam habeat*

habeat sacerdotem. c. presip. 21. q. 2. Refert Gell. lib. 3. c. 2. tribu-
no plebis nullum diem Romam abesse licuisse. L. ius. lib. 5. Fla-
mini Diali noctem unam manere extra urbem fas non fuisse.
Tacit. 3. *Annal.* annuam absentiam, & proinde prouinciarum
administrationem Dialibus non concedi. Et quamquam an-
tiquitus mandari iurisdictio; optiones sumi, legati suffici, vel
a senatu legi, assessores accipi, & locum tenentes constitui po-
tuerunt, tamen Iustin. *Novel.* 134. loci seruatores abrogauit,
& in defensores ciuitatum eorum functionem transtulit; &
iam uetuerat antea ne causae omnes, sed nec vllae integrae
committerentur, nisi exiles, & ob magna Magistratum im-
pedimenta. *l. 2. c. de pedan. Ind.* sed nec id sufficit Iu-
stiniano: sed & addidit, vt contestatio nihilominus & defini-
tius calculus ipsis Magistratibus incumberet. *Novel.* 6. Vnde
recte hodie existimatur, civilem Magistratum vniuersam ju-
risdictionem demandare non posse: atque inde forte accidit,
vt in emendato Codice locus datus non sit titulo de officio
eius cui mandata est iurisdictio; qui in Pandectis extat. Neque
titulus de officio eius, qui voce Praesidis administrat, contrarium
arguit: vtpote qui non probet Praesidem vices suas com-
misisse; sed factum id erat a Principe; aut Praefecto pra-
torio; Praeside alibi ex eorum nutu distento, vt recte
Cuiac.

De Magistratu civili ago. nam Episcopi & iure possunt, &
passim solent iurisditionem suam vniuersam demandare
Vicariis, seu Officialibus: qui ideo cum ipsis vnum tribunal
constituere dicuntur. c. Romana. de appel. in 6. cuius rei ratio
facilis est, quia potestatem suam Episcopi a Christo Apo-
stolis & successoribus datam plenius possident, quam admi-
nistratores Magistratum civilium. vt videmus hodie Du-
ces, Comites, Marchiones (qui vt olim nomina officiorum
erant, ita nunc ipsius imperij & iurisditionis proprietatem
implicant,) Magistratus, Praetores, Iudices & quorum-
cumque nominum officiales, secus quam per leges licuit olim
constituere; eisque vniuersae iurisditionis exercitium de-
mandare.

Et quoniam nemo duo loca implere potest, & duobus
locis in solidum residere, cuiusque duae militiae obtigerunt,
siue ex armatis, siue civilibus, debet alteram eligere, & alte-
ra deponere. *l. 5. c. qui militare poss. h. 2.* sicuti qui duo Ecclesia-
stica beneficia consecuti sunt, quae utraque residentiam exi-
gunt;

K

gunt;

gunt. c. de multa. x. de prob. si tamen militia, qua decedendum est, inter eas habeatur, quas licet distrahere, clementia Imperatoris concedit eam in alium transferre, & pretium consequi. d. l. 5. quod quia in beneficiis simonia ratio non admittit, per adeptionem secundi vacat ipso iure primum. d. c. de multa. subtilitas tamen cupiditatis inter concessum titulum secundi, & aditam possessionem pacificam cum fructuum perceptione, resignationem prioris pensione reservatâ indies intericit. an satis ex mente canonum, examinet is cuius interest; cum more maiorum semper soleat causa pensionis à reservante adici, ne resignans nimium patiatur dispendium; videatque ne ex secundo simul & primo nimium affectet compendium.

6. Sed nec Assessorem quem esse duorum Iudicum permittit *Uti nec plures, nemo C. de assess. & hodie Conciliorum instructiones vetant* fenatores ab aliis pensiones habere, aut consulere clientibus. *ribus unus assidet.*

De causis Litium.

1. *Multa litium scaturigines.* Scaturigines Litium multimodæ sunt, tum publicarum, tum privatarum. remedia etiam multa, sed nulla hactenus tam efficacia inuenta, quæ radicitus noxias eas herbas possent euellere. nisi apud eas fortè gentes, ubi neque diuina, neque humane sunt leges, sed omnia regum manu ac Magistratuum arbitrio gubernantur. *Regum arbitrio lites dirimebantur,* inquit Dionis. l. 10. *Peccatum,* verò inquit D. Paulus ad Rom. 7. *non cognoui, nisi per legem.* Vbi ergo publicæ & priuatæ res ut libitum est reguntur, his illisue addicuntur; haud equidem magnam operam pretium est varios litium anfractus ambagesque auerruncari. Vbi vero ex præscripto res publica dirigitur, priuatorum iura legibus distinguuntur, vindicantur, possidentur; ibi partium conflictus, illarum auxilia in rem suam verimque deuocantium, atque interpretantium, necessario consequuntur: Magistratum ac Iudicum intercessione opus est, copiisque auxiliaribus patronorum, syndicorum, procuratorum, scribarum, notariorum, sollicitatorum, aliorumque id genus plurium: qui sæpe pro corrupta hodie natura vitia sua simul in scenam deferunt. vnde vulgatum pridem est, multitudinem Legum, Iure-consultorum, ac Medicorum indiciâ esse Reip. male habentis

2. *Restringi eas oportet, ubi solli nō possunt.*